

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
Сектор за економска истраживања и статистику

ТРЕНДОВИ У КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ

Прво тромесечје 2020. године

Београд, јун 2020. године

Уводна напомена

Извештај *Трендови у кредитној активности* објављује се ради што бољег разумевања ситуације на домаћем кредитном тржишту. У њему се детаљно разматрају кретање кредитне активности, цена задуживања привреде и становништва, као и услови на кредитном тржишту на основу фактора који одређују понуду и тражњу за кредитима.

Кредитни агрегати представљају квантификацију кретања на овом тржишту и израчунавају се на основу статистике биланса стања банкарског сектора, која обезбеђује податке о стању потраживања домаћих банака по основу кредита. Ако се узме у обзир релативно високо учешће девизно индексираних кредита у кредитном портфолију, прираст и стопе раста кредита израчунавају се по искључењу ефекта промене курса динара према осталим валутама заступљеним у кредитном портфолију.

У извештају се користе и резултати анкете о кредитној активности банака, коју Народна банка Србије спроводи од почетка 2014. године. Учешће банака у анкети је добровољно. Захваљујући анкети, знатно је унапређено сагледавање ситуације на домаћем кредитном тржишту, јер пружа увид у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама на страни понуде кредита, као и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Користе се и резултати анкете коју је Европска инвестициона банка развила у контексту Бечке иницијативе 2, која прати процес смањења изложености међународних банкарских групација и пратећих ограничења кредитне активности. Анкета се спроводи од октобра 2012, два пута годишње, и прати супсидијаре међународних банкарских групација у земљама средње и југоисточне Европе – њихове стратегије, тржишне услове и очекивања. Циљ анкете је сагледавање ефеката понуде и тражње на кредитну активност, као и утицаја домаћих и међународних фактора на услове понуде и тражње. Из Србије, у овој анкети учествује десет банака, чија актива чини око 50% укупне активе банкарског сектора Србије.

СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ОВОМ ИЗВЕШТАЈУ

БДП – бруто домаћи производ

млрд – милијарда

мг. – међугодишње

NPL – проблематични кредити

п.п. – процентни поен

Т – тромесечје

Не наводе се друге општепознате скраћенице.

Садржај

Резиме	6
I. Сектор привреде	8
1. Кредити привреди	8
2. Цена задуживања привреде	9
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкета о кредитној активности	11
II. Сектор становништва	12
1. Кредити становништву	12
2. Цена задуживања становништва	13
3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкета о кредитној активности	14
Методолошке напомене	15

Резиме

Кретања на кредитном тржишту била су веома повољна у првом тромесечју, при чему је раст кредитне активности на међугодишњем нивоу убрзавао из месеца у месец и у марту је, по искључењу ефекта промене девизног курса,¹ износио 11,9%. Таква кретања резултат су убрзања раста кредита привреди на 14,5% међугодишње (уз допринос укупном расту кредита од око 7,5 процентних поена у марту), док је раст кредита становништву износио 9,7% међугодишње. И поред релативно високог раста кредитне активности, учешће кредита у бруто домаћем производу и даље је испод дугорочног тренда,² што указује на то да кредитна активност не представља ризик ни по ценовну ни по финансијску стабилност.

Услови финансирања на домаћем тржишту остали су повољни, што је остварено захваљујући ефектима ранијег ублажавања монетарне политике, ниским каматним стопама на међународном тржишту новца и повећаној конкуренцији међу банкама. Тако је просечна каматна стопа на кредите привреди у динарима почетком 2020. године спуштена на нови минимум и додатно се приближила каматној стопи у еврима, док су се каматне стопе на кредите становништву кретале близу раније забележених најнижих вредности.

Претежно усмерени на финансирање обртних средстава и инвестиција, кредити привреди су у првом тромесечју остварили неубицајено висок раст (58,2 милијарде динара, по искључењу ефекта промене девизног курса) за овај период године. Кредитирање је било широко распрострањено међу делатностима, а издвајају се предузећа из области трговине, саобраћаја, пословања некретнинама и прерађивачке индустрије. Финансијска подршка била је и даље претежно усмерена на сегмент микропредузећа, малих и средњих предузећа, којима је одобрено преко 55% кредита.

У првом тромесечју, кредити становништву су, по искључењу ефекта промене девизног курса, повећани за 18,9 милијарди динара, вођени, као и до тада, готовинским и

Кредитна активност наставила је да подржава привредни раст и у 2020.
(мг. стопе раста, у %)

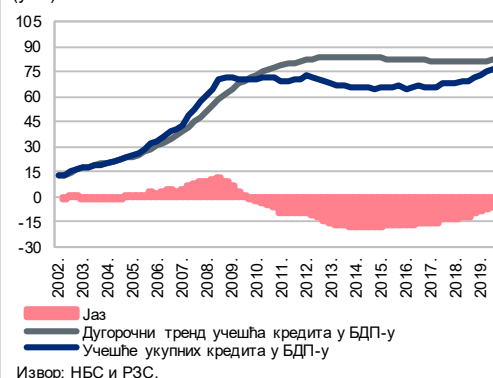

Извор: НБС и РЗС.

* Искључен ефекат промене девизног курса.

**Искључен ефекат отписа и продаје NPL од почетка 2016.

Учешће укупних кредита* у БДП-у и даље је испод дугорочног тренда
(у %)

Извор: НБС и РЗС.

* Обухваћено је и прекогранично задуживање предузећа.

стамбеним кредитирањем. Притом, раст стамбених кредита (10,0 милијарди динара) био је за 57% виши него у истом периоду претходне године, чему су доприносили раст понуде некретнина, раст запослености и плата, као и нижи трошкови задуживања. Истовремено, просечна рочност најзаступљенијих, готовинских кредита наставила је да се смањује у складу с даљим пооштравањем захтева³ у погледу рочности (на седам година) од почетка 2020. године.

Крајем марта, номинално посматрано, динарски пласмани чинили су 33,2% постојећих укупних пласмана привреди и становништву, што је за 0,1 процентни поен више него на крају 2019. Притом, захваљујући већем динарском кредитирању у марту, динаризација пласмана

¹ Обрачунато по курсу динара према евр, швајцарском франку и долару на дан 30. септембра 2014. (тзв. програмски курс, који се користи за потребе праћења аранжмана с Међународним монетарним фондом), при чему је узета у обзир валутна структура потраживања по основу кредита.

² Рачунато у складу с методологијом за утврђивање стопе контрацикличног заштитног слоја капитала, закључно с подацима за четврто тромесечје 2019. године.

³ У складу с мерама Народне банке Србије усмереним на ограничавање ненаменског необезбеђеног кредитирања становништва по неоправдано дугим роковима, које се примењују од почетка 2019. године.

привреди у првом тромесечју повећана је за 0,7 процентних поена, на 14,7%. С друге стране, већи раст девизно индексираних пласмана од раста динарских пласмана становништву утицао је на смањење степена динаризації пласмана становништву за 0,2 процентна поена, на 55,1% у марту.

Захваљујући расту економске и кредитне активности, **учешће проблематичних кредита у укупним кредитима додатно је смањено у 2020. и у марту је износило 4,0%.** То је нови најнижи ниво откад се овај показатељ квалитета активе прати, што истовремено додатно јача финансијску стабилност и отвара простор за даљи кредитни раст. У односу на крај 2019, то учешће ниже је за 0,1 процентни поен, а за 18,4 процентна поена ниже него у јулу 2015, тј. непосредно пре почетка примене Стратегије за решавање проблематичних кредита.

С обзиром на то да је криза изазвана ширењем вируса корона ескалирала средином марта, њен

утицај на кретања на кредитном тржишту није се знатније осетио током првог тромесечја. Ипак, делујући превентивно, Народна банка Србије је већ средином марта донела одлуку о увођењу мораторијума на отплату кредитних обавеза и обавеза по основу финансијског лизинга у трајању од најмање три месеца, чиме је пружена директна подршка привреди и грађанима. Према подацима које су банке доставиле Народној банци Србије, 94% грађана и 93% привреде прихватило је мораторијум у отплати кредита. Поред тога, у наредном периоду за кретања на кредитном тржишту важан је део *Програма економских мера за смањивање негативних ефеката проузрокованих пандемијом вируса COVID-19 и подршку привреди Србије* који се односи на кредите за ликвидност намењене микропредузећима, малим и средњим предузећима и предузетницима. Овај вид финансијске подршке привреди биће реализован преко Фонда за развој (200 милиона евра), као и преко пословних банака (2 милијарде евра) уз гаранцију државе.⁴

⁴ Детаљније о предузетим економским мерама у борби против пандемије вируса корона видети у Осврту 1 у Извештају о инфлацији – мај 2020.

I. Сектор привреде

1. Кредити привреди

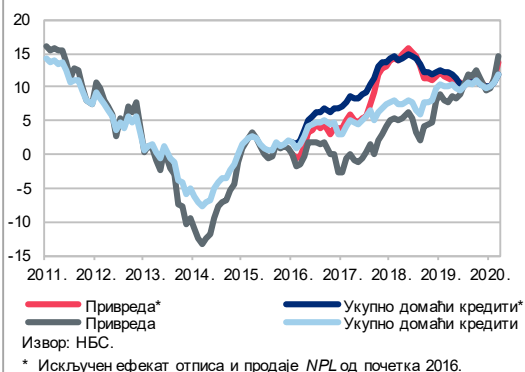
Кредити привреди су у Т1 забележили неубичајено високу реализацију за почетак године, што је допринело томе да њихов **мг. раст** додатно убрза, на **14,5%** у марту. Највећи допринос мг. расту кредита привреди и даље потиче од инвестиционих кредита, чији је раст у марту износио **25,2%** мг. Посматрано у номиналном изразу, стање кредита привреди у марту износило је **1.302,5** млрд динара, а њихово учешће у годишњем БДП-у⁵ **23,6%**, што је за **0,6** п.п. више него крајем 2019. године.

Кредити привреди су у Т1, по искључењу ефекта промене девизног курса, повећани за **58,2** млрд динара, или за **4,6%**. То је до сада највећи раст који је остварен у Т1 (за које је уобичајено смањење стања или скроман раст). Скоро 70% тог раста односило се на привредна друштва, а као и раније, раст је био широко **распрострањен међу делатностима**, при чему се издваја кредитирање предузећа из **области трговине, саобраћаја, пословања некретнинама и прерађивачке индустрије**. Посматрано по наменама, нешто више од половине раста кредита привреди у Т1 односило се на кредите за обртна средства, чије је учешће у укупним кредитима привреди повећано на **39,7%** у марту. Уобичајено, знатан допринос дали су и инвестициони кредити, на које се односило скоро две петине раста оствареног у Т1. Са учешћем од **44,9%** у марту, они су најзаступљенија категорија кредита привреди и представљају важан извор финансирања инвестиционог циклуса започетог 2015. године.

Обим новоодобрених кредита привреди у Т1 износио је **215,0** млрд динара, што је, по искључењу кредита рефинансираних код исте банке, за **11,4%** више него у истом периоду прошле године. Уобичајено, кредити за обртна средства и инвестиције били су најзаступљенији. Сегменту тржишта које чине микропредузећа, мала и средња предузећа одобрено је преко **55%** нових кредита у Т1. Овај део тржишта користио је скоро **65%** нових инвестиционих кредита у Т1 и готово **60%** кредита за финансирање обртних средстава.

Захваљујући већем динарском кредитирању у марту, **динаризација пласмана привреди крајем**

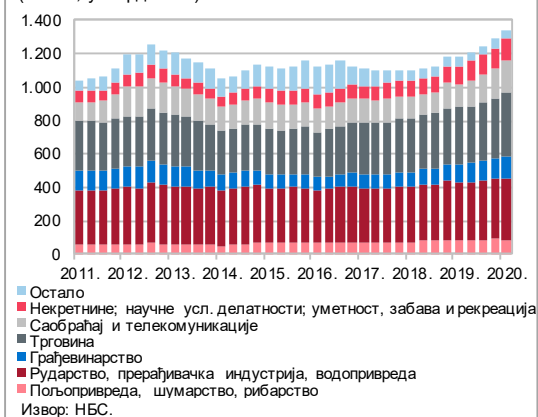
Захваљујући високој реализацији у Т1 кредити привреди додатно су убрзали мг. раст
(мг. стопе раста по програмском курсу, у %)

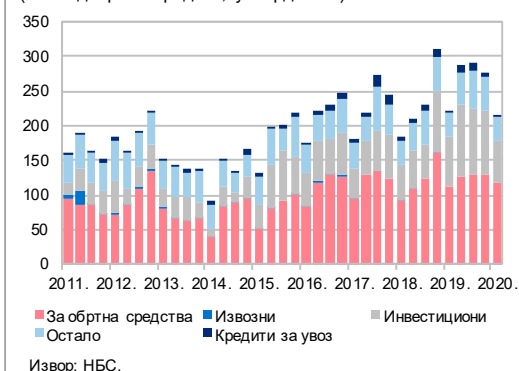
Инвестициони кредити и даље највише доприносе мг. расту кредита привреди
(доприноси у п.п., искључен ефекат промене девизног курса)

Највећи део потраживања од привреде чине кредити прерађивачкој индустрији и трговини
(стања, у млрд RSD)

Кредити за обртна средства и инвестиције били су најзаступљенији у Т1
(новоодобрени кредити, у млрд RSD)

⁵ БДП остварен у последња четири тромесечја.

T1 износила је 14,7%, што је за 0,7 п.п. више него на крају 2019. Истовремено, учешће евроиндексираних пласмана и пласмана у еврима смањено је у истом износу (за 0,7 п.п.), на 84,9% у марту, док је учешће пласмана у доларима (0,3%) и пласмана у швајцарским францима (0,1%) остало непромењено у односу на крај 2019. године.

Учешће *NPL* у укупним кредитима привреди додатно је смањено у T1, чему су допринели раст кредитне активности, успешно спровођење Стратегије за решавање проблематичних кредита⁶ и Одлука о рачуноводственом отпису билансне aktive банке. Овај *NPL* показатељ сектора привреде у марту је достигао нови минимум од **3,1%**, што је за 0,1 п.п. ниже него крајем 2019, а за 21,9 п.п. ниже него непосредно пре почетка примене Стратегије. Притом, иако је учешће *NPL* привредним друштвима у марту (3,3%) било непромењено у односу на крај 2019, учешће *NPL* у већини делатности достигло је нове најниже вредности током T1. У односу на почетак примене Стратегије, најизраженије смањење бележи се код сектора грађевинарства, пословања некретностима, прерађивачке индустрије и трговине.

Смањењем *NPL* умањује се системски ризик, мада је са аспекта финансијске стабилности важно нагласити да ни када су били на вишем нивоу, *NPL* нису угрожавали стабилност финансијског сектора. Покривеност *NPL* и даље је на високом нивоу – исправка вредности укупних кредита у марту износила је 84,7% *NPL*, док је исправка вредности *NPL* била на нивоу од 61,4% *NPL*. Домаћи банкарски сектор високо је капитализован, што потврђује вредност показатеља адекватности капитала, која је крајем марта износила 22,7%. То је знатно изнад прописаног минимума од 8%, при чему се овај показатељ након увођења стандарда Базел III⁷ у домаћи регулаторни оквир нашао на вишем нивоу.

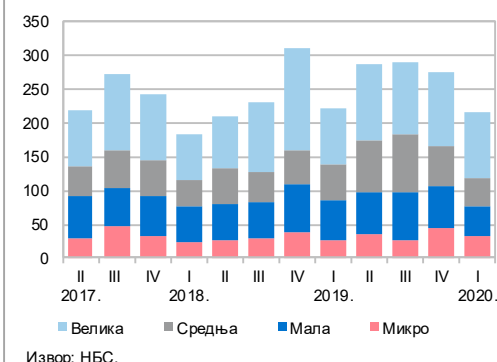
2. Цена задуживања привреде

Цена кредита привреди остала је повољна и током T1 – каматне стопе на динарске кредите почетком године нашле су се на новом минимуму, а најнижем нивоу у режиму циљања инфлације приближиле су се и стопе на кредите у еврима. Таква кретања резултат су претходног

⁶ Активности предвиђене Акционим планом Народне банке Србије (http://www.nbs.rs/internet/latinica/55/npl/akcioni_plan.pdf), које су усмерене на јачање капацитета банака за решавање *NPL* и давање доприноса развоју тржишта *NPL*, у потпуности су спроведене, неке и пре рока, и њихова примена је била један од важних фактора снажног пада *NPL* од 2016. надале.

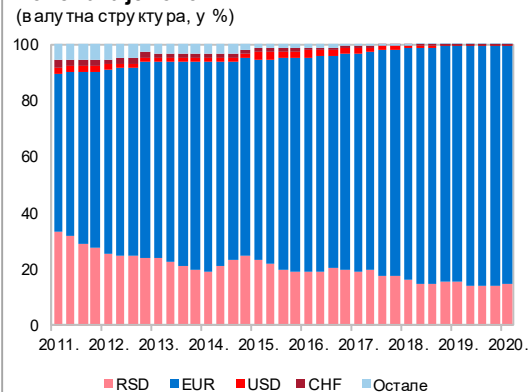
⁷ Регулаторни оквир стандарда Базел III примењује се од 30. јуна 2017. године, када је почела примена Одлуке о адекватности капитала банке („Службени гласник РС”, бр. 103/2016, 103/2018 и 88/2019), којом је у домаћу регулативу уведен овај стандард.

Више од половине нових кредита у T1 одобрено је микро, малим и средњим предузећима
(у млрд RSD)

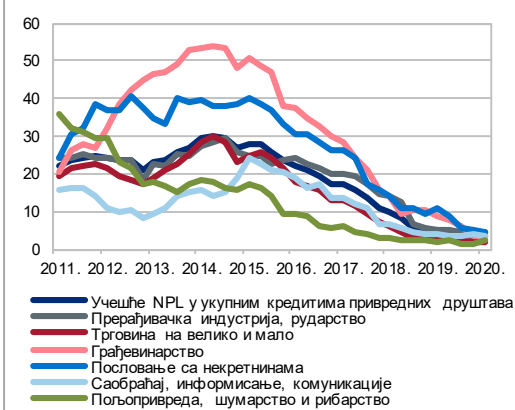
Извор: НБС.

Динаризиација потраживања од привреде повећана је током T1
(валутна структура, у %)

Извор: НБС.

Учешће *NPL* код већине делатности спустило се на нове минимуме током T1
(брuto принцип, у %)

Извор: НБС.

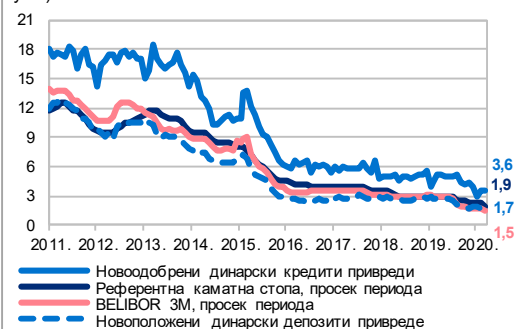
ублажавања монетарне политике Народне банке Србије, нижих каматних стопа на тржишту новца у зони евра, као и појачане конкуренције између банака на домаћем кредитном тржишту. Захваљујући паду каматних стопа у протеклом периоду, трошкови привреде по основу камата знатно су смањени, иако је коришћење кредита повећано, што је доприносило и профитабилном пословању српске привреде.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодobreне динарске кредите привреди у марту је износила 3,6% и у односу на крај 2019. смањена је за 0,5 п.п., а у односу на мај 2013, када је започето ублажавање монетарне политике Народне банке Србије, нижа је за 12,9 п.п. Очекујемо да ће се последње снижење референтне каматне стопе из априла такође пренети на нижу цену динарских кредита, чиме ће се наставити подршка Народне банке Србије кредитном и привредном расту.

Посматрано по наменама, на пад просечне стопе утицало је смањење каматних стопа на кредите за обртна средства (за 1,1 п.п., на 3,3%). Истовремено, каматне стопе на инвестиционе кредите благо су повећане (за 0,1 п.п., на 4,5%), док је цена осталих некатегорисаних кредита у марту (3,3%) била непромењена у односу на крај 2019. Посматрано по величини предузећа, снижене су каматне стопе на кредите великим предузећима (за 1,1 п.п., на 2,4%), док су каматне стопе на кредите микропредузећима (5,5%), малим (4,6%) и средњим предузећима (3,9%) повећане између 0,2 п.п. и 0,5 п.п.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодobreне кредите привреди у еврима и евроиндексиране кредите приближила се минимуму и у марту је износила 2,5%. У односу на крај 2019, просечна стопа снижена је за 0,4 п.п., а за 4,8 п.п. у односу на мај 2013. Смањена је цена готово свих врста кредита, а најизраженије смањење бележе каматне стопе на инвестиционе кредите (за 0,7 п.п., на 2,7%). Стопе на кредите за обртна средства смањене су за 0,2 п.п., на 2,5%, а на кредите за увоз (2,1%) и остале некатегорисане евроиндексиране кредите (2,3%) за по 0,1 п.п. Посматрано по величини предузећа, смањене су стопе за све категорије предузећа, у распону од 0,2 п.п. до 0,7 п.п., при чему су се средња предузећа задуживала по нижој стопи него велика предузећа (2,1% наспрам 2,2%). Кредити микропредузећима у марту одобравани су по каматној стопи од 3,3%, а малим предузећима по 2,8%.

Каматне стопе на динарске кредите спустиле су се на нов минимум почетком године
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

Извор: НБС.

* Искључени револвинг кредити, прекорачења по текућем рачуну и дуг по кредитним картицама.

Цена девизних кредита привреди остала је повољна и у Т1*
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

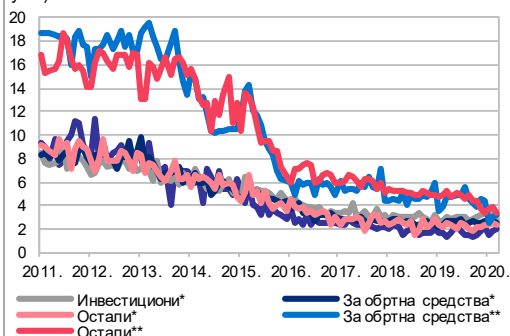

Извор: НБС и Европска банкарска федерација.

* Искључени револвинг кредити, прекорачења по текућем рачуну и дуг по кредитним картицама.

** У еврима и евроиндексирани.

Каматне стопе на све врсте кредита привреди вишеструко су ниже него пре шест година
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

Извор: НБС

* У еврима и евроиндексирани.

** Динарски.

3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкета о кредитној активности

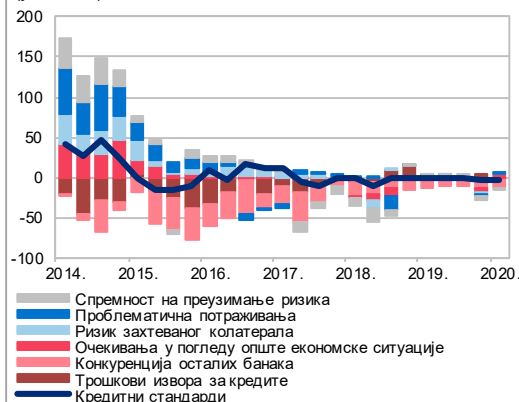
Резултати априлске анкете Народне банке Србије о кредитној активности банака показују да су конкуренција у банкарском сектору и већа спремност за преузимање ризика допринели додатном ублажавању стандарда по којима су одобравани кредити привреди током Т1. За Т2 банке очекују да ће већина фактора у условима већег перципираног ризика изазваног пандемијом вируса корона утицати на поштравање стандарда, док ће једино конкуренција наставити да делује у супротном смеру.

Према резултатима анкете, током Т1 кредити су одобравани уз строже захтеве у погледу колатерала и више каматне марже и уз нешто краће рокове, док су пратећи трошкови благо смањени.

У складу са очекивањима које су банке изнеле у јануарској анкети, тражња предузећа за кредитима у Т1 наставила је да расте. Готово подједнако повећана је тражња за динарским и девизно индексираним кредитима, при чему су раст тражње пре свега водиле потребе финансирања капиталних инвестиција и обртних средстава, а у мањој мери допринеле су му и активности у погледу аквизиција/припајања других предузећа и реструктурирање дуга. Даљи раст тражње, вођен финансирањем обртних средстава и реструктурирањем дуга, очекује се и у Т2.

Кредитни стандарди привреди додатно су ублажени у Т1

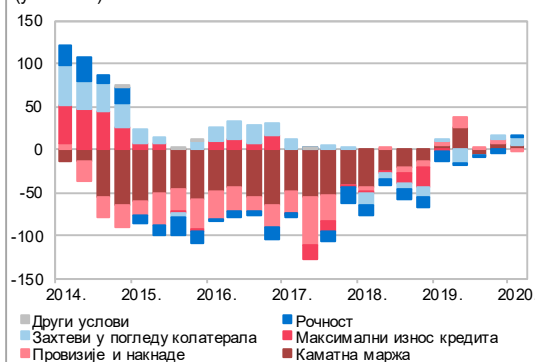
(у нето %)

Напомена: Раст вредности указује на поштравање, а пад на ублажавање кредитних стандарда.

И у Т1 банке су примењивале нешто строжије захтеве у погледу колатерала

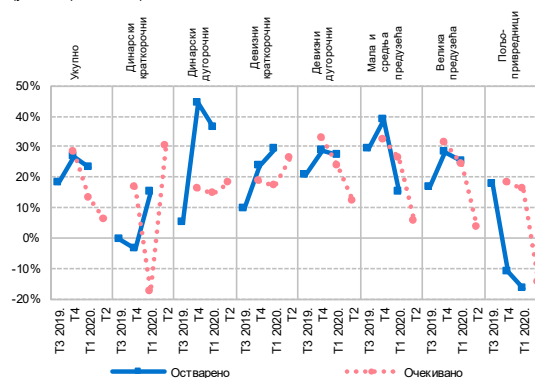
(у нето %)

Напомена: Раст вредности указује на поштравање, а пад на ублажавање кредитних услова.

Раст тражње за кредитима у Т1 надмашио је очекивања

(у нето процентима)

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

II. Сектор становништва

1. Кредити становништву

У односу на крај 2019, кредити становништву незнатно су успорили м.г. раст, који је, искључујући ефекат промене курса, у марту износио 9,7%. Стање кредита сектору становништва у марту износило је 1.124,7 млрд динара, што чини око 45% кредитних потраживања банака од немонетарног сектора, док је њихово учешће у оцењеном годишњем БДП-у⁸ (20,4%) било исто као и крајем 2019. године.

Посматрано на нивоу тромесечја, кредити становништву су у Т1, по искључењу ефекта промене девизног курса, повећани за 18,9 млрд динара, или за 1,7%. Том расту допринели су пре свега готовински и стамбени кредити, а у знатно мањој мери и кредитирање предузетника. Раст стамбених кредита у Т1 (10,0 млрд динара) био је за 57% виши него у истом периоду претходне године, чему доприносе раст понуде некретнина, раст запослености и плата, као и нижи трошкови задуживања. Захваљујући релативно брзој и једноставној процедури одобравања, у поређењу са другим врстама кредита, готовински кредити су у Т1 порасли за 13,0 млрд динара, при чему је њихова просечна рочност наставила да се смањује у складу с даљим поштравањем захтева у погледу рочности (на седам година) од почетка 2020.⁹ Готовински и стамбени кредити су две најзаступљеније категорије међу кредитима становништву – у марту се на готовинске кредите односило 44,1%, а на стамбене 36,7% укупних кредита становништву. С друге стране, потраживања по основу других врста кредита – прекорачења по текућим рачунима, потрошачки кредити и задуживање по кредитним картицама, била су нешто нижа у марту него крајем 2019. године.

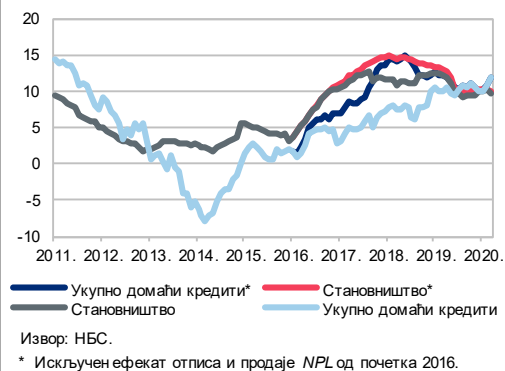
Обим новоодобрених кредита становништву у Т1 износио је 103,4 млрд динара, што је, ако искључимо рефинансиране кредите код исте банке, врло слично (више за 0,8%) обиму у истом периоду 2019. године. Најзаступљенији су били готовински кредити (63,2%), који су, уобичајено, били готово у потпуности (98,3%) у динарима. На стамбене кредите односило се 19,0% новоодобрених кредита становништву, при чему је њихов износ по искључењу рефинансираних кредита код исте банке био за 10,7% виши него у

⁸ БДП остварен у последња четири тромесечја.

⁹ <https://nbs.rs/internet/cirilica/scripts/showContent.html?id=13701&konverzija=no>

Међугодишњи раст кредита становништву благо је успорио у марту

(м.г. стопе раста по програмском курсу, у %)

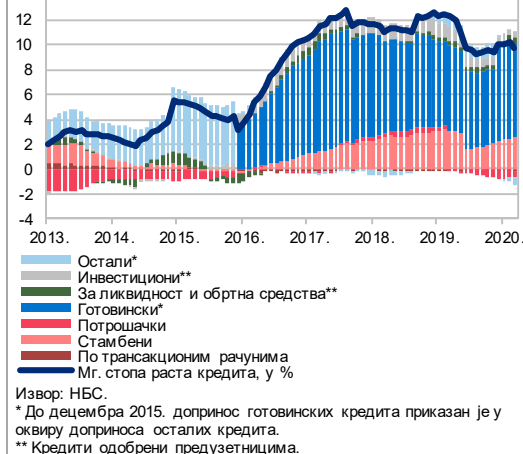
У Т1, после дужег времена девизно индексирани кредити остварили су већи раст него динарски

(прираст, у млрд RSD)

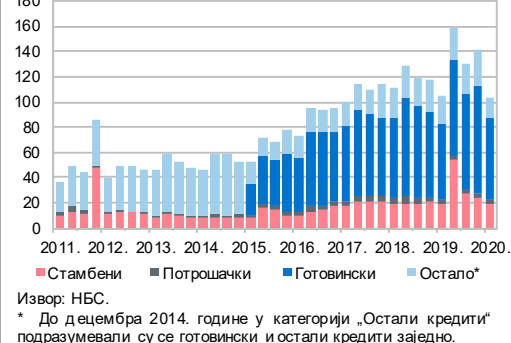
Готовински и стамбени кредити највише су допринели расту кредита становништву и у Т1

(у п.п., искључен ефекат промене девизног курса)

Највећи део новоодобрених кредита чинили су готовински и стамбени кредити

(новоодобрени кредити, у млрд RSD)

истом периоду претходне године, што потврђује да се позитивне тенденције на тржишту стамбених кредита настављају четврту годину заредом.

Динаризация пласмана становништву у марту је износила 55,1%, што је за 0,2 п.п. ниже него крајем 2019, на шта је утицао већи раст девизно индексираних пласмана од раста динарских пласмана становништву. Даљи раст стамбеног кредитирања утицао је на то да учешће евроиндексираних пласмана становништву буде повећано од почетка године за 0,2 п.п., на 44,6% у марту. Учесће пласмана у швајцарским францима, које је након извршене конверзије стамбених кредита индексираних у швајцарским францима у кредите у еврима смањено, не мења се од јула 2019. и износи 0,3%.

Учесће *NPL* у укупним кредитима становништву повећано је у односу на најнижу вредност која је забележена у децембру 2019. за 0,2 п.п. и у марту је износило 4,1%.¹⁰ Притом, учешће *NPL* код стамбених кредита додатно је смањено, на 3,0% у марту, док је за кредите других намена благо повећано.

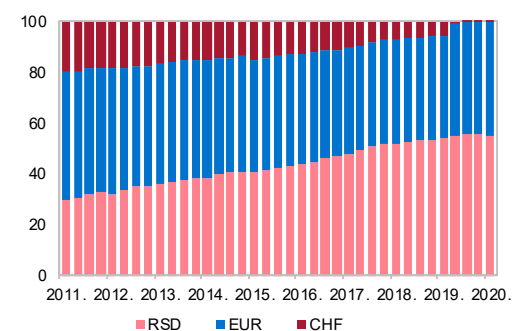
2. Цена задуживања становништва

Трошкови задуживања становништва у динарима и еврима остали су ниски током Т1 и крајем марта кретали су се близу раније забележених најнижих вредности. Поред тога, додатно су смањени и расходи грађана по основу отплате раније узетих кредита, што се позитивно одражава на расположиви доходак становништва.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене динарске кредите становништву у марту је износила 9,2%, што је на приближно истом нивоу као и крајем 2019. (повећање за 0,1 п.п.). У односу на мај 2013, када је започет циклус ублажавања монетарне политике Народне банке Србије, каматне стопе на динарске кредите становништву смањене су за 11,4 п.п. Притом, каматна стопа на најзаступљеније динарске кредите становништву, готовинске кредите, у марту је смањена на 9,3% (са 9,4% у децембру), што је уједно њен најнижи ниво. С друге стране, каматне стопе на друге врсте динарских кредита становништву повећане су током Т1 и у марту су се кретале у распону од 7,6% за стамбене до 11,0% за потрошачке кредите. Очекујемо да ће се, као и претходна снижења, и априлско снижење референтне каматне стопе пренети на нижу цену динарских кредита становништву у наредном периоду.

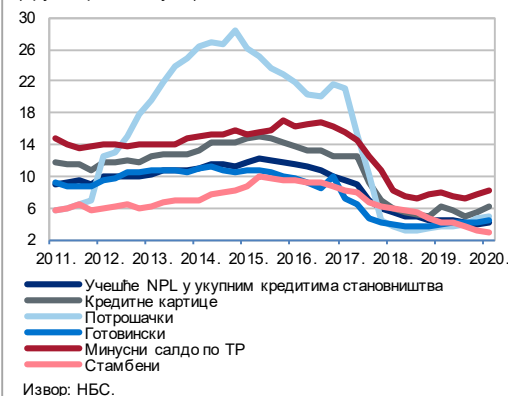
¹⁰ Ако се укључе предузетници и приватна домаћинства, учешће је повећано за 0,1 п.п., на 4,1%.

Динаризация пласмана становништву у марту је била близу максимума с краја 2019.
(валутна структура, у %)

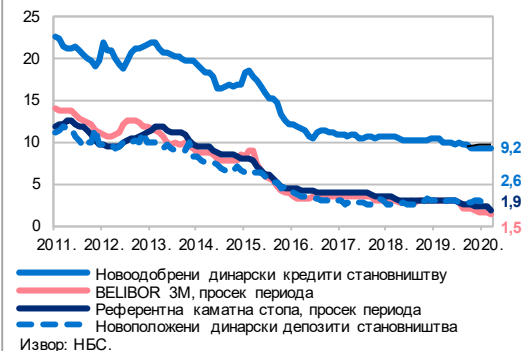
Извор: НБС.

Учесће *NPL* у укупним кредитима становништву благо је повећано у Т1
(брuto принцип, у %)

Извор: НБС.

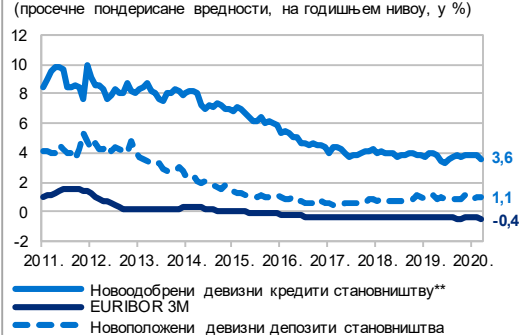
Током Т1 просечна цена динарских кредита становништву кретала се близу минимума*
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

Извор: НБС.

* Искључени револвинг кредити, прекорачења по текућем рачуну и дуг по кредитним картицама.

Цена девизног задуживања остала је повољна током Т1*
(просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

Извор: НБС и Европска банкарска федерација.

* Искључени револвинг кредити, прекорачења по текућем рачуну и дуг по кредитним картицама.

** У еврима и евроиндексирано.

Просечна пондерисана каматна стопа на новоодобрене евроиндексиране кредите становништву снижена је током Т1 за 0,2 п.п. и у марту је износила 3,6%. Тај пад је био пре свега опредељен смањењем каматне стопе на стамбене кредите (за 0,1 п.п.), која је у фебруару и марту бележила нове најниже вредности (2,7%). Поред тога, у односу на крај 2019. снижене су и каматне стопе на потрошачке (за 0,1 п.п., на 4,7%) и остале некатегорисане кредите (за 0,5 п.п., на 5,3%), док је једино каматна стопа на најмање заступљене, готовинске кредите, повећана на 2,9%.

3. Оцена понуде и тражње за кредитима – на основу резултата анкете о кредитној активности

Резултати априлске анкете о кредитној активности показују да су, према оцени банака, током Т1 пооштрени кредитни стандарди, што је у складу са очекивањима банака изнетим у јануарској анкети. Пооштрени су стандарди по којима су одобравани готовински кредити и кредити за рефинансирање, као и девизно индексирани стамбени и потрошачки кредити. На пооштравање стандарда утицала је мања спремност банака на преузимање ризика и даље скраћење максималне рочности ненаменских необезбеђених кредита, која је од почетка 2020. додатно скраћена, на седам година. С друге стране, конкуренција међу банкама деловала је у супротном смеру.

Поред скраћења рочности, услови су били нешто неповољнији и по основу каматних маржи и средстава обезбеђења, док су провизије и накнаде благо смањене.

Према оцени банака, током Т1 смањена је тражња за динарским кредитима, док је тражња за девизно индексираним стамбеним кредитима наставила да расте. У условима повећане неизвесности изазване ширењем вируса корона, банке очекују смањење тражње у Т2.

У Т1 су цене динарских готовинских и стамбених кредита у еврознаку достигле су нове минимуме (просечне пондерисане вредности, на годишњем нивоу, у %)

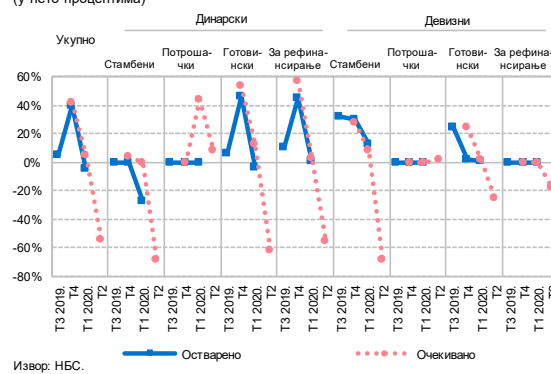
Неповољна перцепција ризика деловала је на пооштравање стандарда у Т1 (у нето %)

Пооштрени стандарди у Т1 највише су се одразили на рочност кредита (у нето %)

У Т2 очекује се пад тражње, у условима повећане неизвесности повезане са ширењем вируса корона (у нето процентима)

Методолошке напомене

- Кредити подразумевају потраживања банака по основу главнице кредита.
- Пласмани обухватају потраживања по основу кредита, камата и накнада, датих депозита, хартија од вредности и акција предузећа.
- Све врсте потраживања исказане су по бруто принципу, тј. нису умањене за исправке вредности.
- Динарски пласмани су пласмани одобрени у динарима без девизне клаузуле. Под девизном клаузулом подразумева се валутна клаузула којом се утврђује заштита од ризика промене курса динара.
- При искључивању ефекта курса, обрачунато полазећи од оригиналне валутне структуре и по курсу динара према еврџ, америчком долару и швајцарском франку на дан 30. септембра 2014.
- Нови послови укључују све финансијске аранжмане (кредити и депозити) за које су услови уговорени први пут у току месеца о коме се извештава, као и све постојеће уговоре за које су нови услови поново уговорени (анексирани), уз активно учешће клијента.
- Користи се секторска класификација монетарне статистике. Сектор привреде обухвата јавна предузећа, привредна друштва и нефинансијски сектор у стечају, а сектор становништва – становништво, предузетнике, приватна домаћинства са запосленим лицима и регистроване пољопривредне произвођаче. Изузетно:
 - у новоодобреним кредитима, у сектор становништва укључене су непрофитне институције које пружају услуге становништву (у складу с методологијом Европске централне банке);
 - код проблематичних кредита, сектори су приказани одвојено, а ради поређења с подацима монетарне статистике, врши се њихово агрегирање.
- Под појмом *проблематични кредити* подразумева се стање укупног преосталог дуга појединачног кредита (укључујући и износ доцње):
 - по основу кога је дужник у доцњи (на начин предвиђен одлуком којом се уређује класификација билансне активе и ванбилансних ставки банке) дуже од 90 дана, или по основу плаћања камате или главнице;
 - по коме је камата у висини тромесечног износа (и виша) приписана дугу, капитализована, рефинансирана или је њено плаћање одложено;
 - по основу ког дужник касни мање од 90 дана, али је банка проценила да је способност дужника да отплати дуг погоршана и да је отплата дуга у пуном износу доведена у питање.